

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_00]

Du hører nå en podkast fra Universitetet i Stavanger.

[SPEAKER_03]

Hvordan kan vi forstå utfordrende atferd, og hvorfor er det noen barn som viser denne type atferd?

Hei, og velkommen til læringsmiljø i skole og barnehage.

Mitt navn er Maria Gilje Strand, og jeg er programleder for denne podkastserien.

I dag har vi gleden av å dykke ned i et tema som jeg vet berører veldig mange.

Ansatte i barnehager, skole, foreldre og fagfolk over hele landet.

Nemlig barn og elever i utfordrende kontekster.

Med meg i studio har jeg Pål Roland.

Velkommen til deg.

[SPEAKER_01]

Takk for det.

[SPEAKER_03]

Du har jo jobba med dette temaet i over 20 år.

Du har skrevet ei bok på temaet, 'Barn og elever i utfordrende kontekster.

Ulike perspektiver'.

Den har vi òg med her i dag, så vi kommer litt tilbake til den i løpet av podkasten.

Jeg vil begynne med hva du legger i begrepet utfordrende atferd? Og hvorfor er det barn som viser denne typen atferd?

[SPEAKER_01]

Ja.

Det er et stort spørsmål.

Og vi er jo inne i et ganske komplisert tema, et stort tema.

Og når jeg sjøl har jobba med dette i 20 år og vært inne i mange saker, så har jeg merka at ingen av de sakene er helt like.

Selv om det er fellestrekk, så er det ganske store forskjeller mellom sakene.

Og det går an å tenke seg at det er ulik alvorlighetsgrad.

Sånn at du kan ha helt sprang ifra at det er litt utfordringer, til kanskje moderate.

Og gjerne moderat, det handler gjerne om at du kanskje bryter noen regler på en skole, eller at du har motstand mot å gjøre ting osv.

Mens den mest alvorlige graden, da, det kaller vi jo for alvorlige atferdsvansker.

Og det er gjerne ting som handler både om hyppighet og alvorlighet.

Så det kan være at det er mange negative handlinger som skjer.

Eller det kan òg være at noen av de handlingene har veldig sterk alvorlighetsgrad.

Så når vi kartlegger disse tingene, så ser vi gjerne litt på begge deler.

Både hyppighet og alvorlighetsgrad.

Og hva det er som kjennetegner disse tingene.
Men grunnen til at jeg har kalt den slags underteksteboka for 'Ulike perspektiver', det er fordi de som jobber med disse tingene, bør ha så bred kunnskap om dette.
For det er ganske vanskelig å jobbe med, det er utfordrende.
Og sånn som f.eks.
alvorlige atferdsvansker ... De har en tendens til å vare over tid.
Så selv om du er en dyktig lærer, eller du er god ansatt i barnehagen, så kan det være at utfordringene skjer allikevel.
Sånn at du på en måte på litt lang sikt, så kan du av og til tenke at du må håndtere og ikke helt løse problemet.
Men selvfølgelig gjøre det så godt som mulig.
Så det var litt av grunnen til at jeg skrev den boka.
Det var at jeg sjøl har opplevd hvor vanskelig det er, men så er det interessant òg.
Og det er spennende å jobbe med disse tingene.
Så jeg prøver jo å få lærere og ansatte i barnehager til å tenke at det å jobbe med disse tingene er interessant.
At det er spennende og egentlig givende hvis du holder det ut over tid.
Men jeg skal være den første til å si at det er vanskelig.
Og jeg har vel truffet i løpet av de 20 årene i hvert fall 200 elever som er i kategorien alvorlige atferdsvansker.
Og de erfaringene jeg har fått gjennom det, det har jeg lært utrolig mye av.
Men så har jeg jobba på senteret, Læringsmiljøsenteret, og der driver vi òg med forskning.
Så parallelt med mens jeg jobbet med disse tingene, så har jeg òg skrevet doktorgrad.
Så jeg ... Du får liksom et annet blikk når du kobler forskning og teori til praksis.
Og litt av det handler den boka om.

[SPEAKER_03]

Men litt tilbake til det med ... Du har jo som sagt møtt mange barn og vært i disse sakene.
Men òg møtt ansatte i barnehage og skole som står i disse sakene nå.
Hva er liksom ... Du sier at det er forskjeller på sakene og det er noen fellestrekk og sånn.
Hva er det som gjør at det er noen barn som viser den atferden?
Hva ligger gjerne bak den atferden, det vet jeg at du er opptatt av.

[SPEAKER_01]

Kan du fortelle litt om det?
Jeg kan egentlig fortelle litt om to forskjellige atferdsuttrykk som vi ofte treffer på, både i barnehage og skole.
Den ene typen negative handlinger kaller vi for reaktive.
Reaktive er på en måte barn og elever som blir veldig sinte, frustrerte.
Og når de får mye frustrasjoner inni seg, så kan det bikke over i negative handlinger.
Så sinne kan på en måte, i hvert fall i mange tilfeller, gå over til negative handlinger.
Og det vi da prøver å lære barn og elever, er hvis de blir sinte,

for det opplever du jo i løpet av et liv, at du klarer å håndtere sinne uten å gjøre negative handlinger.
Så reaktive handlinger, det er noe som skjer veldig fort.
Det smeller til.
Og jeg har jobba med elever som har reaktiv problematikk, reaktive vansker.
Og det skjer veldig sånn uforutsigbart.
Så de lærerne må jo tåle å bli litt sånn lynavledere.
Men òg i barnehage at disse tingene skjer ganske ofte.
Så da skjønner vi jo at når vi snakker om reaktive ting, så gjør det gjerne negative handlinger ... Det er ikke så det koker litt over.
Og så skjer det noe negativt, som de gjør mot noen andre.
Og da kommer de jo opp i mange negative møtepunkter med disse jevnaldrende.
Og av og til ansatte òg.
Så det gjør jo at de kommer opp i mye konflikter og vanskelige ting.
Og litt av risikoen for barn og elever som har mer reaktiv problematikk, det er at de kan bli utestengt.
De andre vil ikke være med de.
Så vi skjønner jo at den selvreguleringen som vi må prøve å lære dem, sånn at de håndterer seg sjøl, det er et helt sentralt tiltak med akkurat disse.
Og så har de det vanskelig òg, og så kan det være hvorfor det er sånn at noen liksom, akkurat så de koker litt over i situasjonen.
Og det kan være ting som har skjedd utenfor skolen, som de drar med seg inn, i klasserommet f.eks.
Eller det kan være ting som har skjedd i friminuttet.
Det kan være at de blir utestengt mobbet, som aktiverer nye frustrasjoner.
Så driveren i reaktive handlinger, det er frustrasjoner.
Og da kan vi tenke liksom ... To innfallsvinkler, det ene hvordan reduserer vi ...
Frustrasjonene deres.
Og det andre er hvordan du håndterer selv, som elev eller barn, når du blir frustrert.
Hvordan håndterer du det?
Og da er du litt inne i sånn ... Aksel, litt stressmestring på elevnivå.
Hvordan du håndterer ditt eget stress og sinne osv., osv.
Og en vei inn i det er jo å lære om følelser, og da er mine livsmestring.
Så det er liksom mange innganger i dette.
Så å prøve å forstå bak selve atferdsuttrykket, det er helt avgjørende hvis du skal jobbe med dette.
Men så har du en annen type som er helt forskjellige, en annen type negativ handling som vi ser ganske mye av siste året i barnehagen spesielt og inn i skolen, egentlig hele skoleløpet.
Og det er proaktive negative handlinger.
Og det er gjerne sånn at det er ikke så forbundet med frustrasjoner.
Det er mer forbundet med belønninger.
Så hvis du tenker at du har proaktiv negativ handling, da gjør du noe negativt.
F.eks.
stenger noen ute.

Og så vil du sjøl oppnå noen fordeler.
Og hvilken fordel kan du få hvis du stenger noen ute?
Faktisk flere.
Og én ting som vi tenker er ganske sånn ... En sånn type fordel eller belønning du kan få når du stenger noen ute, det er jo, paradoksalt nok, tilhørighet.
Så liksom den gruppa som stenger gjerne én ute.
De får et slags samhold seg imellom.
Og det gjør at de får en belønning.
Noe som gjør at f.eks. utestengning, som er en veldig negativ sak, kan foregå over lang tid, mens reaktive handlinger, det smeller til på et sekund eller tok det.
Så jeg må jo si at når jeg har jobba med de elevene som jeg har jobba med, så har jeg sett begge deler.
En kombinasjon av både reaktive og proaktive ting.
Og hvis du tenker proaktive ting ...
Så er det noe som lærere melder at er noe av det vanskeligste de opplever å jobbe med.
For du er inne i gruppeprosesser, og du slåss egentlig med ganske kraftige belønninger.
Og en av de belønningene heter 'tilhørighet', som er en ganske sterk belønning.
Så vi ser hvor forskjellig uttrykk det kan være.
Og igjen, jeg må prøve å forstå konteksten bak handlingene.
Det er ganske avgjørende.

[SPEAKER_03]

Ja.
Men hvordan skal da ansatte i barnehager og skoler, SF0, de som jobber med barn ...
Det er komplekst, som du er inne på.
Apropos utfordrende adverd, så er det utfordrende.
Og for de som skal hjelpe eller støtte barn i dette, har du noen tips eller råd til de som står i dette?

[SPEAKER_01]

Ja, egentlig mange råd.
Det ene er å tenke litt bredde.
Når jeg har skrevet om ulike perspektiver, så er det mange innfallsvinkler inn i dette.
Og jeg tenker at når du jobber med noe så vanskelig, da bør du kunne mye.
Derfor er det så viktig at du bygger kapasitet på de folkene som skal jobbe med f.eks. atferdsvansker i klasserom eller inn i barnehager.
Så de må ha høyere kapasitet, og inni kapasitet ligger jo både kompetanse og motivasjon.
Og de må òg ha rette verdiene, de må jobbe med inkludering osv.
Så jeg tenker en helt sånn grunnleggende sak som vi har snakket om tidligere i en sånn podkast, det er jo å være autoritativ.
Og det er ganske krevende i arbeidet med utfordrende atferd.
For det er akkurat som du må strekke deg lenger ut på spesielt den relasjonsaksen.

Og da er du inne i hvordan du bygger kvalitet i interaksjoner med disse elevene helt ifra dag én.
Så min anbefaling er at ansatte i barnehager og skoler, når du kommer opp i en sånn problematikk, så må du prøve å bygge gode interaksjoner helt fra første sekund.
For da fanger du dem på en måte relasjonelt.
Så vet vi at de hører mer på deg når du har en god relasjon.
Det har jo Diana Baumrind funnet ut, som har laget den autoritative teorien.
Så vi ser jo at det henger sammen som hånd i hanske med grensesetting og krav.
Får du til mye bedre hvis du fanger de relasjonelt.
Og det er noe av det jeg sitter igjen med sjøl av min erfaring, at hvis du ikke fikk til det relasjonelle når du jobbet med disse elevene, som jeg har jobba med i skolen ... Jeg har jobba helt fra 6-årsalderen opp til 18, altså til og med videregående skole.
Og det som kjennetegner hele det alderstrekket der, er at jeg tror ikke vi fikk til noen ting før vi fikk til relasjonen.
Og det betyr at du må jobbe ganske intenst med det.
Mye mer enn med de andre elevene.
Så det er nesten stikkord nummer én.
At du på en måte begynner å bygge gode interaksjoner helt fra starten av.
Lage god stemning, prøve å lese dem, høre på dem, medvirkning, være empatiske, osv.
Så hvis du ikke får til det, da vil du ofte mislykkes med mange av de andre tingene som du prøver å få til.

[SPEAKER_03]

Og der veit jeg at du har veldig lyst til å nevne én ting som man kan gjøre.
Jeg prøver å gjette hva jeg er ute etter da.

[SPEAKER_01]

Nå tenker jeg litt banking time.

[SPEAKER_03]

Ja, det var det jeg tenkte på.
Kan du forklare, altså det er jo sikkert mange som veit om banking time, hva det betyr.
Men for de som ikke veit, kan du forklare hva det går i?

[SPEAKER_01]

Jeg skal kort forklare hva Banking Time ... Det kommer jo fra Pianta sin fantastiske forskning.
Første gang han ga ut en sånn omfattende oversikt over det, det var i 1999.
Mens han skrev om det seinere òg.
Hvis jeg kort skal forklare hva det tiltaket går ut på.
Så anbefaler Pianta et kvarter tre ganger i uka mellom en ansatt og et barn, som vi tenker har utfordringer.
Hvor målet med de tre gangene i uka, tre kvarterene, er minst et kvarter.
Det kan være mer.

Det er å bygge gode interaksjoner, det skal være positivt klima, og det skal være aktivitetsorientert.
Også ifølge Pianta så bør det vare i syv-åtte uker og evalueres.
Og da får du jo noe veldig tett sammen mellom deg og barnet, eller deg og eleven.
Og dette er testa ut i barnehager og skoler, og det fungerer veldig bra.
Og jeg har testa det ut sjøl.
Og det er utrolig spennende.
Du kommer veldig tett innpå.
Og jeg merka sånn jeg hadde holdt på med banking time sånn ...
Et par måneder kanskje, så merker jeg at eleven, som jeg jobbet med da, i mye større grad hørte på meg.
Og dermed så anbefaler jeg at den læreren som mest har eleven, så bør også drive med banking time.
Så banking time bør brukes av de som mest er med eleven, gjerne klassestyrer.
Og så krever det jo litt ressurser.
Det er jo et kvarter med én til én.
Og målet der ikke konfronterer, ifølge Pianta, men målet er å bygge positive ting.
Sånn at etter én periode på to måneder, så skal du på en måte evaluere.
Og de aktivitetene som du skal holde på med, det kan være helt enkle ting.
Spille et spill, det kan være å lage noen formingsaktiviteter.
Holde på med en ball i en gymsal.
Altså, det skal være veldig på sånn banehalvdelen til eleven.
Og så har du barn i barnehagen òg.
Akkurat det samme der.
Og det er et veldig fint tema å veilede foreldre på, som er foreldre til disse barna og disse elevene.
Så dette er jo ting som de bør jobbe med hjemme òg.
Og da kan jo banking time selvfølgelig være mye lenger enn et kvarter.
Men vi ser hvordan du tenker det er trening av interaksjoner på barnenivå.
Hvor læreren er en slags modell for barnet.
Det skal være kjekt, og de skal gjøre aktiviteter sammen.
Jeg kan bare anbefale å teste det ut.
Jeg har skrevet om det i boka, hvordan du kan gjøre det.
Min erfaring når jeg selv jobber med banking time, er at det er utrolig kjekt og givende å jobbe med.
Men det krever litt ressurser.
Men det du får tilbake igjen, er utrolig godt.

[SPEAKER_03]

Ja, men så vil jo noen si 'ja, men jeg har så og så mange elever, jeg står alene i klasserommet', f.eks.
Da, eller en barnegruppe i barnehagen.
Så du sier det krever ressurser, men det krever òg sikkert planlegging.
Har du noen tips konkrete, liksom?
Hva man kan sette resten av klassen f.eks.

i gang med, hvis man skal gjøre det med én elev, eller?
Altså, hvordan organiserer man det?

[SPEAKER_01]

Ja, akkurat 'banking time', da bør det være en slags tolærer i akkurat den situasjonen hvor en annen kan overta klassen i akkurat det kvarteret.

Og så må det være planlagt.

Og da ligger det en systematikk òg i dette.

For det du skal på en måte observere inne i de kvarterene eller den tiden du bruker,

Og når jeg sjøl har jobba i barne- og ungdomspsykiatri, så jeg jobbet i 20 år, så da planla vi ganske godt så det ble systematisk. Og av og til så brukte vi flere timer òg.

Men det er jo et ressurspørsmål.

[SPEAKER_03]

Men det er prioritering, da?

[SPEAKER_01]

Det er en prioritering, og den smarte investering.

[SPEAKER_03]

Ja, nettopp.

Men du er jo òg inni boka di, så jeg syns at jeg nå har lest boka di veldig bra.

Og jeg syns òg at du gir òg veldig konkrete tips og framgangsmåter.

Kan du nevne litt generelt om hvordan du går ... Du går jo veldig inn i ... Nå har du nevnt stressmestring, autoritative voksenroller, autoritative klima.

Du går inn i veldig av disse temaene, men så kommer du med litt sånn ... Sånn kan du òg jobbe med det.

Og litt forklaringer og litt sånn framgangsmåter.

Kan du forklare hvilke andre ting du tenker er viktig når man skal jobbe med dette aspektet?

[SPEAKER_01]

Ja.

Da tenker vi gjerne at du må tenke noen ting på kort sikt, som på en måte virker ganske fort.

Og så må du gjerne ha en plan på litt lengre sikt.

Og begge deler må du tenke på samtidig.

Og så er det òg sånne tiltak som f.eks.

Banking Time.

Tiltakene blir mye bedre når du har en god forståelse bak.

Sånn at tiltak må koble seg sammen med at du bygger kapasitet hos deg sjøl.

Og det er òg mye som tyder på at når du bygger kapasitet, altså når du lærer mer om et tema, spesielt når du går litt i dybden, så kan du òg tenke at du bygger mestringstro.

Og mestringstro er jo noe som du virkelig blir truffet av når du jobber med utfordrende atferd.

For det handler om den psykologiske troen på at du skal få det til.

Og det er sånn at hvis du har høy grad av mestringstro, så vil du

mer se på hele saken som en utfordring.
Og kanskje beholde kraften i deg sjøl, selv om det er vanskelig.
Og ifølge Bandura, som er hjernen bak temaet mestringstro, som òg har forska på pedagoger, han sier at hvis du har mestringstro, så er det den psykologiske troen på at du skal få det til ... Da er det òg ting som tyder på at du blir mer utholdende, at du blir mer offensiv, og òg tryggere i situasjonen og faktisk òg håndterer stress bedre.

Så vi ser jo at det er en haug med ting som spiller inn i forhold til mestringstro.

Så det kan jo være et tema som du på en måte kan ha fokus på lærere og ansatte i barnehagenivå, men òg fagarbeidere og ansatte i SF0.

Det er hvordan du bygger mestringstro i teamene.

Fordi vi tror at ansatte som har mestringstro, håndterer dette mye bedre enn hvis mestringstroen forsvinner ut av deg.

For da får du mer sånn trusselbilde og tappes mer av batteriene dine.

[SPEAKER_03]

Vi har faktisk en egen episode om mestringstro med Nora Østby, vår kollega på Læringsmiljøsentret, som kan anbefale å høre den òg.

[SPEAKER_01]

Spennende temaer òg i forhold til dette.

[SPEAKER_03]

Absolutt.

Men jeg veit, Pål, at du òg er veldig opptatt av implementering.

At det ikke nytter å legge tiltak som man skal starte i, og så blir det litt sånn i en skuff.

Man må faktisk implementere det.

Kan du fortelle litt om hvorfor det er så viktig, og hvorfor du er opptatt av det?

Hva er det som har skjedd?

[SPEAKER_01]

Ja, altså implementering er det som er hovedtemaet når jeg forsker. Det er jo implementering.

Og disse kunnskapsområdene som vi har omkring dette, som egentlig er ganske avanserte og komplekse, de må jo omsettes inn i den daglige driften, inn i praksis.

Og som jeg sier, så vil tiltak få helt andre kvaliteter hvis du har en stor forståelse bak de.

Så egentlig krever det høy kapasitet å jobbe med disse vanskelige tingene.

Så skoler og barnehager bør jo ha dette som et tema.

Og spesielt de som jobber ekstra mye med disse tingene.

De må jo ha en høy kompetanse.

Da er du inne i implementering, og det går ut på å trene seg på ting og få veiledning, men òg ledere som på en måte stimulerer disse ...

Det er jo læringsprosesser vi snakker om.

Men jeg skal være den første til å si at dette er vanskelig.

Men etter å ha jobba med det i 20 år, så syns jeg òg det er veldig interessant.

Spennende.

Og min erfaring når du kommer litt tett innpå barn og elever med utfordringer, som jeg har vært ... Da er det akkurat som du kommer inn i en veldig sånn spennende verden hvor du kan forandre ting ganske mye på sikt.

Men det tar ting å forandre.

Det tar tid å forandre det.

Og så er det av og til, spesielt hvis du jobber med diagnoser inne i klasserommet f.eks., så kan det være at det svinger litt hele løpet.

Og da må du på en måte håndtere og ikke helt løse problemet.

Og da trenger du veiledning, støtte.

Da er du inne i stressteori.

Hvordan du håndterer stresset knytta til disse sakene.

[SPEAKER_03]

Men jeg syns du har noen modeller og forklaringer på hvordan man kan implementere.

Så det er også et tips til å lese boka di, for de som vil ha enda mer forståelse.

Men jeg syns du har et veldig godt eksempel.

Jeg har hørt det før dette her.

Du skulle på en liten kanotur.

Jeg syns bare det er et godt bilde på hva dette med å jobbe med utfordrende atferd kan òg kreve litt av den voksne, da.

Kan du fortelle om den historien?

[SPEAKER_01]

Jeg har jo skrevet om den i boka, og det var jo en opplevelse som jeg hadde når vi hadde med oss åtte elever på kanotur.

Og da hadde vi òg åtte ansatte med.

Det var én ansatt i hver kano, så det er ganske ressurskrevende.

Men dette var jo òg elever med alvorlige atferdsproblemer.

Og grunnen til at vi valgte kano, det var litt sånn banking time.

For da sitter du liksom med én ansatt og et barn eller en elev i hver kano.

Og så må du samarbeide, og du får bra samtaler osv.

Så denne eleven jeg hadde med, da er vi jo en hel dag, padla med.

Og jeg kjente ikke ... Det var en gutt som jeg padla med, og han var vel en 15–16 år, så vidt jeg husker.

Så jeg kjente han ikke så godt, hadde ikke noen relasjon å spille på.

Og han var litt sånn mutt, og egentlig syntes ikke Aksel han var så kjekt.

Men så bedra det seg litt utover turen.

Og vi hadde mange kjekke ting, og bl.a.

så gikk vi i land på en øy helt til slutt.

Når dagen var liksom nesten over, så skulle vi gjøre noen konkurranser og ha litt kjekke ting.

Og på den øyen der så kommer han med en utfordring til meg i min voksenrolle.

For da utfordra han en av de få virkelig tydelige reglene vi hadde.

Og det er at de skulle sitte i samme kanoen hele dagen, skulle ikke skifte.

Og dette var alle enige om før vi begynte.

Og så når vi skulle dra fra den øya der og tilbake til bilen så vi skulle kjøre hjem, og det var ca. en halv time, så sier han til meg at nå vil jeg padle med en annen enn deg.

Jeg vil padle med han, og så pekte han på en annen elev, og da bryter han jo en viktig regel som vi har blitt enige om.

Og da sier jeg at det er dessverre ikke lov, og du har sjøl vært med og bestemt dette.

Så du må nok padle siste turen inn med meg, så sier han da.

Da vil ikke jeg padle fra denne øya.

Og da lurer jo jeg på hvor alvorlig han mente det.

Men han mente det helt alvorlig.

Så da sa jeg til han at da må de andre bare padle tilbake igjen.

Så får jeg og deg sitte og vente her til du har ombestemt deg.

Og dette er litt sånn hvordan du står i en litt sånn krevende situasjon.

Egentlig liksom Baumrind-autoritativ.

Du står i situasjonen.

Så tenkte jeg at det går sikkert en halvtime, så kommer han på banen igjen.

Nei, gjorde ikke det.

Jeg tror, så vidt jeg husker, at vi satt fra klokka to til kanskje sju-halv åtte.

Og veldig dårlig stemning på den øya.

Vi satt på hver vår stein.

Jeg glemmer det aldri.

Og jeg prøvde flere ganger om vi skulle dra nå.

Svarte ikke noen ting.

Men når klokka var 7-8.30, så snur hun seg til meg og sier ... OK, da, lærer.

Nå forstår jeg at du mener alvor.

Ikke sant?

Og da ... Så nå kan vi dra tilbake igjen.

[SPEAKER_02]

Ja.

[SPEAKER_01]

Og da dro vi tilbake.

Og førte tilbake til Stavanger.

[SPEAKER_03]

Hva lærte det deg?

[SPEAKER_01]

Nei, det lærte meg at neste gang jeg hadde ... Jeg hadde jo en samtale med han etterpå, hvordan vi skal være på disse turene, og om han kunne være med på tur videre.

Men han kom i kjempegodt humør på vei hjemover, og syntes vi hadde hatt en fin dag.

Så den kommentaren kom.

Men neste gang jeg var på tur med han, da var det ingenting bråk.

Da gikk det helt fint.

Så da stolte han på en måte på den grensen som jeg hadde satt.

[SPEAKER_03]

Og dere fikk ikke en god relasjon ut av det?

[SPEAKER_01]

Jeg har aldri glemt det.

[SPEAKER_03]

Og kanskje verdt å sitte i mange timer på den øya.

Men vi må dessverre runde av.

Jeg sier jo alltid at jeg har lyst til å sitte lenge og prate, men det har jeg òg.

Spesielt veldig kjekt å snakke med deg, Pål òg.

Men jeg har lyst til å vite litt om dette med ... For du skriver også litt om dette med systemperspektiv.

Og det syns jeg er litt interessant at du velger å kalle boka di 'Barn og elever i utfordrende kontekster'.

For tidligere hørte man kanskje mer om utfordrende barn og elever. Men her har du snudd det litt på hodet, med vilje, regner jeg med.

[SPEAKER_01]

Ja, jeg har letet med lys og lykter etter et bra uttrykk å bruke som på en måte ikke stempler barn og elever.

Det er alltid en fare for at du sitter i en sånn stempelgruppe.

Og jeg vet at mange, når jeg har jobba med de ca.

200 som jeg har truffet, så er det mange av de som har hatt skikkelig krevende kontekster utenfor skolen.

Og noen har òg hatt det vanskelig i skolen.

Og noen har blitt mobba, og noen har blitt ... At de har kommet inn i negative jevnaldermiljøer, f.eks.

ungdomsskoleelever og videregående skole.

Så det er så mange kontekster som du kan tenke påvirker selve handlingen, som du gjerne ser.

Så hvis du fokuserer for mye ned på selve handlingen, da glemmer du systemperspektivet.

Så jeg er veldig glad for det spørsmålet som kommer fra deg.

For når du skal prøve å forstå disse sakene, så må du skjønne både individets indre ... For det er jo følelser inni en elev og et barn.

Og da er du inni et individ.

Så du må prøve å forstå dem, men så må du òg skjønne hvorfor de blir frustrerte og sinte.

Hvor har de det fra?

Og så går det an å forandre på konteksten som gjør at de får det bedre inni seg.

Så det går ikke an å se bare ...

Du må se konteksten.

Det går heller ikke an å bare se konteksten og glemme individet.

Derfor har jeg en pil som går begge veier fra individet til kontekst, og tilbake igjen.

En slags gjensidig påvirkning der.

[SPEAKER_03]

Det handler om å se atferden bak.

[SPEAKER_01]

Prøve å se bak og prøve å forstå, og komme med tiltak både internt i individet, da er du inne i f.eks.

selvregulering og sånne ting, men òg hvordan vi ser hva vi kan forandre på utenfor.

Og så et godt eksempel er jo mange skoler og barnehager som bruker mye lek og aktiviteter f.eks.

i begynnelsen av dagen.

Og det kan jo gjøre at barn som er urolige i timen f.eks., får en annen kontekst, som gjør at de mye bedre ... Dette er jo testa ut i det opplegget som heter Hjernevennlig skole, hvor mange har mye større grad av aktiviteter.

Og det kan òg redusere problematikken.

Det er et godt eksempel på hvordan konteksten kan forandres, så kan den òg forandres hvordan du har det inni deg.

[SPEAKER_03]

Og så syns jeg òg det er et litt fint syn på barn og elever, at man liksom tar kanskje litt av den byrden vekk fra individet som du står inne på, og ikke legger alt på ... Det er jo tross alt et barn.

[SPEAKER_01]

Ja.

[SPEAKER_03]

Å ikke legge alt på barnet, som om du er vanskelig, eller du er utfordrende.

Men kanskje er det konteksten som er utfordrende, ikke sjølve barnet, på en måte.

Så syns jeg det er veldig fint når du òg løfter det på den måten.

[SPEAKER_01]

Jeg syns det er en slags holdning i det.

At du på en måte ser både barnet og konteksten i sammenheng.

Og jeg tror det er den veien vi mye mer må, for å liksom få det godt til.

[SPEAKER_03]

Ja.

Eidi.

Men vi har jo òg med bøkene dine.

Så helt på tampen så har jeg lyst til å på en måte si det at vi skal lodde disse ut.

Så hvis de som hører på podkasten følger oss på Facebook og ...

... Instagram.

Så kommer det informasjon om en konkurranse om hvordan de kan vinne bøkene dine.

Da har jeg tatt med meg de to siste bøkene, for du har jo skrevet en del bøker, du.

Men de to siste jeg har tatt med, den som vi har snakka mest om i dag, 'Barn og elever.

Utfordrende kontekster.

Ulike perspektiver'.

Men òg den autoritative voksenrollen i barnehage og skole som du

skrev for noen år tilbake.

Men den er fortsatt like aktuell, og fortsatt veldig mange som ønsker å lese den.

Forstår jeg.

Og jeg tenkte at du skulle få lov til å signere de her og nå.

Og så bare informere at man kan gå inn på vår Facebook-side, lese mer om konkurransen.

Så kan man vinne signert bok av Pål Roland.

Men da må vi avslutte, Pål, mens du sitter her og signerer.

Tusen takk for at du ville være med i studio i dag.

Og tusen takk til deg som lytta til denne podkasten.

Mer informasjon finner du jo på våre kanaler på sosiale medier, men òg på nettsiden vår.

Tusen takk, og vi høres.

[SPEAKER_00]

Du har hørt en podkast fra Universitetet i Stavanger.